

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST OBCE,
PROBLEMATIKA MÍSTNÍCH POPLATKŮ
A JEJICH VYMÁHÁNÍ**

Autor práce: Vilma Dvořáčková
Studijní obor: Bezpečnostní právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná forma studia
Vedoucí práce: JUDr. Jozef Bandžak
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jozefu Bandžakovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Úvod	5
1. Územní samospráva	6
2. Samostatná působnost obce	8
2.1. Úkoly obce v samostatné působnosti	8
2.2 Orgány obce	10
2.2.1 Zastupitelstvo obce	11
2.2.2 Rada obce	13
2.2.3 Starosta	15
3. Místní poplatky	16
3.1 Poplatek za psů	20
3.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	22
3.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství	25
3.4 Poplatek ze vstupného	27
3.5 Poplatek z ubytovací kapacity	28
3.6 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst	30
3.7 Poplatek za výherní hrací přístroj	31
3.8 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (poplatek za komunální odpad)	34
3.9 Poplatek za hodnocení stavebního pozemku možností připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace	37
4. Vymáhání místních poplatků	40
4.1 Stanovení poplatku v případě nesplnění ohlašovací povinnosti	41
4.2 Platební výměr	42
4.3 Výzva	43
4.4 Exekuce	44
4.4.1 Součinnost třetích osob	44
4.5 Lhůty pro vyměření	45
4.6 Placení poplatků	46
4.7 Doručování	47
Příbram a místní poplatky	48
Závěr	51
LITERÁRNÍ ZDROJE	52
SEZNAM PŘÍLOH	53
PŘÍLOHY	54
ABSTRAKT	58
ABSTRACT	59

Úvod

Tato práce se zabývá problematikou samostatné působnosti obce, místních poplatků a jejich vymáhání. Jsou zde především používány a uváděny zákony č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 556/1990 Sb., o místních poplatcích, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků dále odborná literatura sloužící k porozumění této problematiky.

První kapitola je zaměřena na vývoj územní samosprávy, členění České republiky na obce a jejich postavení.

Ve druhé kapitole popisují samostatnou působnost obce, její pravomoc, orgány obcí (zastupitelstvo, rada, starosta) a také jejich pravomoce.

Ve třetí kapitole se věnují rozdělení poplatků. Největší pozornost věnují místním poplatkům, jejich výši podle zákona č. 556/1990 Sb., a jejich vymáhání podle zákona č. 337/1991 Sb., o správě daní a poplatků. Na konci této kapitoly jsem se věnovala místním poplatkům a jejich výši, které zavedlo město Příbram.

Téma samostatná působnost obce, problematika místních poplatků a jejich vymáhání jsem si vybrala proto, že mne celková problematika zajímá a mám k ní blízko.

1. Územní samospráva

Vznik územní samosprávy na území dnešní České republiky souvisel s rozpadem feudálního absolutismu a s nástupem konstituční monarchie. Zrušení poddanství a roboty (patent ze 7. září 1848) bylo podnětem pro vznik samosprávy. Základem právní úpravy obce se stal prozatímní obecní zákon z roku 1849, který byl prvním obecním zřízením. Členění působnosti místních obcí na tzv. přirozenou a přenesenou položilo základ dělení působnosti obcí i po následující právní úpravě.

Další významnou právní úpravou byl rámcový říšský zákon obecní pro země předlitavské z roku 1862, na který navázaly zemské zákony obecní (obecní zřízení) pro jednotlivé země.

Vedle obcí tvořily v té době samosprávnou linii tzv. dvoukolejně veřejné správy zastupitelské okresy a země.

Systém rakouské dvoukolejně veřejné správy přetrval v historických zemích až do roku 1928. Volené orgány vyšších samosprávných korporací byly v té době nahrazeny vládou jmenovanými správními výbory či komisemi. Dne 1. 12. 1928 vstoupil na území historických zemí v účinnost zákon č. 125/1927 Sb., z. a n., o organizaci politické správy (tzv. organizační zákon).

Dosavadní zastupitelské okresy působící v Čechách zanikly, byly zřízeny nové korporace územní samosprávy, nazývané „okresy“, které byly organizačně pojeny s okresními úřady (tj. úřady politické správy). Z titulu funkce přednosty politického úřadu stál na čele zastupitelstev vždy jmenovaný státní úředník (okresní hejtman, zemský prezident).

Vývoj v Československu po druhé světové válce vedl k odlišnému pojetí místní samosprávy než jak se vyvíjela od poloviny 14. století. Vznikl systém národních výborů, který nahradil předválečnou organizaci místní správy.

Prvním právním dokumentem o národních výborech byl ústavní dekret prezidenta republiky ze dne 4. prosince 1944, č. 18 úř. věst. čsl. o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, později bylo vydáno vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Národní výbory byly v té době orgány s dvojitou povahou: byly jednak orgány územních korporací, jednak byly orgány státními.

Základní principy územní samosprávy stanoví ústava a příslušné zákony.

V Ústavě České republiky v sedmé hlavě je zakotvena „Územní samospráva“.

„Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“.¹

Česká republika je územně členěna na 13 samosprávných krajů (Jihočeský, Jihomoravský, Královehradecký, Karlovarský, Liberecký, Olomoucký, Moravskoslezský, Pardubický, Plzeňský, Středočeský, Ústecký, Vysočina, Zlínský) a hlavní město Praha.

Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.

Obec je veřejnoprávní korporace, musí tedy splňovat tyto základní podmínky:

- členský základna (občané obce, kteří mají trvalý pobyt ve správním území obce)
- správní území
- plnění veřejnoprávních úkolů²

„Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody“.³

„Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu“.⁴

„Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem“.⁵

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce“.⁶

Obec je veřejnoprávní korporací a to ji opravňuje vystupovat v právních vztazích vlastním jménem, nést odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících a mít vlastní majetek.⁷

¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, hlava sedmá, ČL. 99

² HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V., *Základy organizace státní správy v ČR*, Plzeň, 2008, s. 99

³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, hlava sedmá, ČL 100/1, 2, 3

⁴ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, hlava sedmá, ČL 101/3

⁵ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, hlava sedmá, ČL 101/4

⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 1

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění, s. 13

2. Samostatná působnost obce

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů.⁸

2.1. Úkoly obce v samostatné působnosti

Do samostatné působnosti obce podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích patří především níže uvedené záležitosti:

- hospodaření obce,

„Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku“.⁹

Aby mohla obec ekonomicky existovat, je nutno vedle existujícího majetku zaručit ještě příjmy do obecního rozpočtu.

Naplnění příjmové složky obecního rozpočtu pak zákonodárce zajistil možností příjmů obce mimo jiné i z místních poplatků, jejichž vyměřování a vybírání obcím umožnil zákonem č. 565/1995 Sb., o místních poplatcích.

- program rozvoje územního obvodu obce,
- rozpočet obce – chápáný jako finanční plán na kalendářní rok,
- závěrečný účet obce – údaje o ročním hospodaření,

⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění § 35 odst. 1, 2

⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění § 38, odst. 1

- přezkoumání hospodaření – obec může zadat přezkoumání hospodaření auditorovi, nebo požádat krajský úřad, který přezkoumá hospodaření v přenesené působnosti,
- trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
 - „Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí
 - a) při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem,
 - b) v ostatních záležitostech též jinými právními předpisy vydanými na základě zákona“.¹⁰
- právnické osoby obce a organizační složky obce,

Pro zakládání a zřizování právnických osob a zařízení bez právní subjektivity obcemi platí, že přichází v úvahu jen pro potřeby plnění úkolů obce. K jinému účelu obce ani právnické osoby, ani zařízení bez právní subjektivity zřizovat nemohou.¹¹
- místní referendum,
- návrh změn katastrálního území uvnitř obce, změny hranic hranic obce, slučování obcí,
- ustanovování orgánů samosprávy (starosta, místostarosta, rada, výbory, komise,
- obecní policie

Obce mohou zřizovat obecní policii, která je povolána k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, a to výlučně v rámci působnosti obce. Zřízení obecní policie je právem obce, nikoli její povinností, přičemž její zřízení přísluší zastupitelstvu obce, a to formou obecně závazné vyhlášky. Obecní policii řídí starosta, pokud zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena zastupitelstva. Rada obce může ještě dále pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určitého strážníka.

Současná právní úprava (zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů) jednoznačně vymezuje i organizační a právní formu obecní policie a přiznává je postavení orgánů obce. Ve městech a

¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění § 35 odst. 3

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění § 35a, odst. 1

statutárních městech se pro označení této policie užívá označení „městská policie“¹²

- spolupráce s jinými obcemi,
- zřizování části obce, pojmenování částí obce, ulic, a dalších veřejných prostranství,
- čestné občanství a ceny obce,
- ukládání pokut za správní delikty v samostatné působnosti.

Zvláštní zákony rovněž zařazují pod samostatnou působnost následující oblasti:

- územně plánovací dokumentace (vydání územního a regulačního plánu, příprava územně plánovací dokumentace probíhá v rámci přenesené působnosti, její konečné schválení je v působnosti samostatné),
- zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících,
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci,
- ochrana před alkoholismem a dalšími toxikomaniemi,
- místní poplatky,
- ochrana veřejného zdraví ve věcech dezinfekce, deratizace a ochrany nočního klidu,
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva,
- provozování veřejného pohřebiště,
- pracovněprávní působnost zaměstnavatele,
- obecní kronika.

2.2 Orgány obce

Obec je veřejnoprávní korporace a může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů, respektive jejich funkcionářů - fyzických osob. Ústava ČR zná pouze zastupitelstvo („Obec je samostatně spravována zastupitelstvem“)¹³, zákon o obcích

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění § 35a, odst. 2

¹³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, hlava sedmá, ČL 101

rozlišuje zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise, pokud jim byl svěřen výkon v přenesené působnosti.¹⁴

2.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivním orgánem složeným z členů volených v přímých volbách občany obce. Zastupitelstvo je nejvyšším orgánem obce, kterému náleží rozhodující oprávnění v oblasti samostatné působnosti.¹⁵

Funkční období zastupitelstva je čtyřleté a jeho působnost může být stanovena jen zákonem.¹⁶

Počet členů zastupitelstva stanoví na každé volební období před vyhlášením voleb zastupitelstvo obce.

Zastupitelstvo má nejméně 5 a nejvíce 55 členů. Počet členů zastupitelstva se určuje podle počtu obyvatel a velikosti územního obvodu:

nad 500 obyvatel 5 až 15 členů

nad 500 do 3 000 obyvatel 7 až 15 členů

nad 3000 do 10 000 obyvatel 11 až 25 členů

nad 10 000 do 50 000 obyvatel 15 až 35 členů

nad 50 000 do 150 000 obyvatel 25 až 45 členů

nad 150 000 obyvatel 35 až 55 členů.

Rozhodující pro stanovení počtu členů je stav obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby.

Zastupitelstvo se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce, vždy na území obce. Zasedání svolává starosta, který je zpravidla i řídí. Do 21 dnů od doručení žádosti je povinen svolat zasedání i tehdy, když o to požádá alespoň třetina členů nebo hejtman kraje. Pokud na začátku zasedání není zastupitelstvo usnášeníschopné, předsedající jej ukončí a do 15 dnů se koná jeho náhradní zasedání. Pokud se zastupitelstvo nesejde v usnášeníschopné podobě po dobu delší než šest měsíců, je Ministerstvem vnitra rozpuštěno.

¹⁴ BALÍK, S., *Komunální politika – obce, aktéři a cíle místní politiky*, Praha, 2009, s. 67

¹⁵ HENDRYCH, D., a kol., *Správní právo, Obecná část*, 6. vydání, Praha, C. H. Beck, 2006, s. 161

¹⁶ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V., *Základy organizace veřejné správy v ČR*, Plzeň, 2008, s. 89

Oznámení o konání zastupitelstva musí být zveřejněno vždy nejméně sedm dnů před jeho konání. Zasedání zastupitelstva je vždy veřejné. Jakákoli neveřejná zastupitelstva nejsou řádnými schůzemi a nemohou přijmout žádné platné usnesení. Bližší podrobnosti upravující jednání si každá obec upravuje vlastním jednacím řádem. O průběhu zasedání se pořizuje nejpozději do 10 dnů po skončení zápis, který je uložen na obecním úřadu k nahlédnutí komukoli.

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Pouze a jedině zastupitelstvu je vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet a závěrečný účet obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny,
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení referenda,
- navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- volit starostu, místostarostu a další členy rady a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady,
- zřizovat a rušit obecní policii,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,
- rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství,
- stanovit zásady pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva,

- rozhodovat o zrušení usnesení rady obce, jehož výkon starosta pozastavil, rušit usnesení rady, jsou-li v rozporu se zákonem nebo usnesením zastupitelstva – to vše ale pouze v případě usnesení rady v samostatné působnosti,
- podávat ústavní stížnost,
- rozhodovat o poskytnutí dotace nad 50 000 Kč,
- rozhodovat o poskytnutí darů osobám v hodnotě nad 20 000 Kč v jednom kalendářním roce,
- rozhodovat o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců a bezúplatném postoupení pohledávek.

Zastupitel má tři základní práva:

- právo iniciativy,
- právo interpelace,
- právo informace.

Právo iniciativy označuje právo zastupitele předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím.

Právo interpelace znamená, že zastupitel může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, její členy, předsedy výborů a na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec. Písemnou odpověď přitom musí obdržet do 30 dnů.

Právo informace definuje zákon jako právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Informace musí být poskytnuta nejdéle do 30 dnů.¹⁷

2.2.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti. Jde o orgán, který je za výkon své činnosti odpovědný zastupitelstvu. Členy rady jsou z titulu své funkce starosta a místostarosta a radní, všichni voleni z řad členů zastupitelstva.

¹⁷ BALÍK. S., *Komunální politika-obce, aktéři a cíle místní politiky*, Praha, 2009, s. 67-71

Počet členů je vždy lichý, v rozmezí 5-11 členů, přičemž nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada se usnází nadpoloviční většinou všech (ne jen přítomných) členů.

Radu svolává starosta a schází se dle potřeby. Její schůze jsou na rozdíl od zastupitelstva neveřejné, zápis se vyhotovuje do sedmi dnů a je k nahlédnutí členům zastupitelstva. Nicméně podle zákona o svobodném přístupu k informacím jsou tyto zápisy přístupné komukoliv.

Pokud je rada odvolána jako celek, zůstává ve své funkci do zvolení rady nové. Ve funkci zůstává rada i při rozpuštění zastupitelstva až do zvolení zastupitelstva nového, případně do jmenování správce obce.

Poklesne-li v průběhu volebního období počet členů pod pět a zastupitelstvo na nejbližší schůzi nedoplní počet členů, přechází pravomoci rady na zastupitelstvo do doby doplnění rady.¹⁸

Působnost rady obce:

- připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jeho usnesení,
- zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem,
- plní vůči právníkům osobám a organizačním složkám obce úkoly zakladatele nebo zřizovatele, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu s výjimkou obecní policie,
- stanovuje rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizuje a ruší odbory a oddělení OÚ,
- zřizuje a ruší komise, jmenuje a odvolává jejich předsedy a ostatní členy,
- kontroluje plnění úkolů samostatné působnosti přijatých OÚ a komisemi,
- stanovuje celkový počet zaměstnanců obce v OÚ a v organizačních složkách obce,
- ukládá pokuty v samostatné působnosti, pokud tuto působnost zcela či zčásti nesvěří příslušnému odboru OÚ,
- rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčkách,
- stanovuje pravidla pro přijímání a vyřizování petic,
- schvaluje organizační řád OÚ,

¹⁸ BALÍK. S., *Komunální politika-obce, aktéři a cíle místní politiky*, Praha, 2009, s. 72

- plní úkoly stanovené zvláštním zákonem (např. rozhodování o námitkách při zadávání veřejných zakázek),
- rozhoduje v ostatních záležitostech samostatné působnosti obce, pokud je zákon nevyhrazuje zastupitelstvu, nebo pokud si je zastupitelstvo nevyhradilo.¹⁹

2.2.3 Starosta

Starosta je volen zastupitelstvem absolutní většinou všech zastupitelů, za výkon své funkce je zastupitelstvu odpovědný. Na rozdíl od řadového zastupitele musí být starosta i místostarosta občanem České republiky.

„Starosta zastupuje obec navenek“²⁰

Starosta má pravomoci jako každý člen zastupitelstva a kromě nich dále:

- se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu a stanoví mu plat podle zvláštních předpisů,
- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- pokud v obci není tajemník obecního úřadu, plní úkoly zaměstnavatele a vedoucího úřadu podle zvláštních předpisů,
- pokud není zřízena rada obce, jmenuje a odvolává vedoucí odboru a stanoví jim plat.

Ačkoli starosta zastupuje obec navenek, sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Vzhledem k tomu, že není statutárním orgánem, musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení.

¹⁹ BALÍK. S., *Komunální politika-obce, aktéři a cíle místní politiky*, Praha, 2009, s. 73

²⁰ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, §103 odst.1

3. Místní poplatky

Poplatkem je nutno rozumět povinnou, zákonem stanovenou finanční platbu, kterou osoba odvádí ze zákonem vymezeného předmětu poplatku do veřejného rozpočtu ve stanovené výši a v určených lhůtách. Soubor poplatků je doplňkem naší daňové soustavy, jedním druhem těchto poplatků jsou poplatky místní. Dalšími poplatky jsou také poplatky soudní²¹, správní²² a poplatky ostatní (např. Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích). V České republice je nejnižší úroveň územní samosprávy, kterou představují obce označována jako tzv. místní samospráva. Proto označení „místní“ v pojmu „místní poplatky“ znamená totéž co „obecní“. Na rozdíl od daní jsou to vždy platby jednorázové.

Problematika místních poplatků se v nezanedbatelné míře dotýká nejen všech obcí v České republice jako důležitých územních společenství občanů (které je stanovují a pro které tyto představují jeden z nezanedbatelných daňových příjmů), ale dotýká se skutečně všech osob, neboť každý z nás (ať již jako fyzická osoba či podnikatelský subjekt) je poplatníkem alespoň některého zákonem stanovených místních poplatků.

Místní poplatky plynou do rozpočtu obce a také jejich správu vykonává obec. Doposud mají fakultativní charakter. To znamená, že obec, resp. volené orgány obcí (obecní zastupitelstvo), rozhodují o tom, zda budou vybírat od fyzických a právnických osob na svém území konkrétní místní poplatek a jaký (zda je zavedení určitého poplatku v jejich územním obvodu vhodné a účelné, či nikoliv). Obce místní poplatky vybírají, aby získaly další potřebné finanční prostředky do svých rozpočtů a mohly je použít na financování lokálních veřejných statků. I když nepředstavují velký příjem rozpočtu obcí, vhodně doplňují příjmy rozpočtu a pomáhají snižovat napjatost ve finančním hospodaření obcí. Obec při jejich vybírání musí respektovat i zákon o správě daní a poplatků. Mezi obcemi však byly a jsou výrazné rozdíly ve výnosnosti místních poplatků. Větší výnos se vyskytuje především v lázeňských městech a v místech zvýšeného turistického ruchu.

²¹ Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

²² Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Místní poplatky mají vytvořit podmínky pro větší samostatnost v tvorbě užití finančních zdrojů orgánů místní samosprávy. Fakticky přitom (vedle hospodaření s vlastním majetkem a daní z nemovitostí) představují jeden z mála finančních zdrojů jednotek místní samosprávy, jehož výši mohou obce autonomně podstatným způsobem ovlivňovat. Musí se přitom řídit zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Podle ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, lze totiž daně a poplatky ukládat jen za základě zákona.

Zákon o místních poplatcích sleduje zejména tyto cíle:

- pružnější a racionálnější působení samosprávy obcí a měst podle místních podmínek,
- zvýšení tvorby vlastních příjmů obcí,
- regulaci specifických činností v územním obvodu obce (zahrnující i řešení ekologické problematiky).

Veškeré příjmy plynoucí z těchto poplatků jsou pro obce pouze příjmy doplňkovými. To znamená, že při stanovení dotace či jiného finančního vztahu rozpočtu obce ke státnímu rozpočtu, se nebude přihlížet k jejich výši. Obec může takto vytvořené příjmy využít zcela podle vlastní úvahy k rozvoji svého hospodaření, případně ke zlepšení životních podmínek obci.

Je nutné co nejpřesněji stanovit postup při vybírání poplatků v obci místní vyhláškou, jelikož zákon vymezuje pouze základní instituty pro vybírání poplatků. Místní vyhláška by měla jednoznačně vymezovat konkrétní sazbu poplatků, osvobození a úlevy, splatnost poplatků, sankce za nezaplacení apod. Vybírání poplatků se velmi usnadní při jejím přesnějším zpracování a nemožnosti různých výkladů.

Poplatkové povinnosti a způsoby jejich plnění jsou stanoveny zákonem o místních poplatcích. Zákon vymezuje náležitosti poplatkového vztahu, tedy tzv. poplatkové prvky, což jsou subjekt poplatku (poplatník, plátce), objekt poplatku (předmět), poplatkový základ, maximální sazba poplatku, vyjmutí od poplatkové povinnosti, osvobození a úlevy od poplatku a poplatkové sankce.

Subjekt místního poplatku je fyzická nebo právnická osoba, již je uložena povinnost platit místní poplatek (poplatková povinnost). Někdy je též užíváno

označení „poplatník“ místního poplatku. Poplatníkem se rozumí osoba, jejíž majetek, příjmy nebo úkony jsou přímo podrobeny místnímu poplatku.

Předmětem (objektem) místního poplatku je skutečnost, jež je místnímu poplatku podrobena (to, k čemu se místní poplatek vztahuje). Předmět místního poplatku je východiskem pro stanovení tzv. základu místního poplatku. Základem místního poplatku je kvantifikovaný předmět místního poplatku, z něhož se místní poplatek vyměřuje (např. m² v případě místního poplatku za užívání veřejného prostranství).

Sazba místního poplatku představuje měřítko, jehož prostřednictvím se ze základu místního poplatku stanoví místní poplatek. Rozlišuje se zde měřítko pevné (používáno obvykle), nebo procentuální (poplatek ze vstupného), je také umožněno stanovit jej paušální částkou. Zákon o místních poplatcích obvykle stanoví maximální výši sazby, konkrétní určení je však svěřeno do působnosti obcí. Splatností místního poplatku rozumíme dobu, kdy má nastat splnění místní poplatkové povinnosti. Splatnost může obecně být jednorázová, zálohová či splátková. Zákon o místních poplatcích splatnost jednotlivých místních poplatku nijak nereguluje, její stanovení je v plném rozsahu ponecháno obcím.

Dne 1. ledna 2004 nabyla účinnosti v pořadí již devátá novela zákona o místních poplatcích, provedená zákonem č. 229/2003 Sb.

Obce v současné době mohou obecně závaznou vyhláškou zavádět tyto místní poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,

- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.²³

Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce, která je ve svém území zavedla. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí zákony a obecně závaznými právními předpisy vydanými ústředními orgány k jejich provedení. Výčet toho, co patří do samostatné působnosti obce je uveden v ustanovení § 35 zákona o obcích. Poplatky zavede obec samostatně obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případně osvobození od poplatků. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství. Pokud zákon o místních poplatcích nestanoví jinak vztahuje se na výkon správy těchto poplatků, kterou vykonává obecní úřad v přenesené působnosti, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Obecní úřad má činit opatření potřebná ke správnému úplnému zjištění, stanovení a splnění poplatkových povinností, zejména vyhledávat poplatkové subjekty, poplatky vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat a kontrolovat. Obec, která poplatky spravuje, může ke zmírnění nebo odstranění tvrdosti v jednotlivých případech poplatky snížit nebo prominout.

Poplatky se stávají povinnými až jejich zavedením obecně závaznou vyhláškou obce. Uvedená obecně závazná vyhláška obsahuje náležitosti vymezené v ustanovení § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích. Zpracování obecně závazné vyhlášky o místních poplatcích musí vycházet nejen ze zákonů, ale musí být také v souladu s ostatními právními předpisy, ale i formálně právní úpravou, kterou tento právní předpis vyžaduje.

Obecně závazná vyhláška musí být terminologicky jasná, přesná a jednotná. Obdobně jako u jiného právního předpisu členění obecně závazné vyhlášky vyžaduje vnitřní přehlednost. Při čtení vyhlášky by všechny strany měly rozpoznat svá práva a povinnosti. Jednotlivé druhy místních poplatků je účelné zařadit do samostatných částí, hlav, dílů nebo oddílů, a tyto úseky dále členit na jednotlivé články. Při existenci příloh vyhlášky je nutné na to upozornit v jejím textu. Z názvu obecně závazné vyhlášky musí být zcela jednoznačně zřejmé, jaká problematika je

²³ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 7

jejím obsahem a která obec vyhlášku vydala. Obec může vydávat vyhlášku pro místní poplatek jednotlivě, nebo také zavádět jednou obecně závaznou vyhláškou více místních poplatků společně. Neboť úprava některých poplatků ve vyhláškách stále vykazuje značné legislativní i formální nedostatky, je pro obec výhodné zavádět jednotlivé druhy místních poplatků samostatnými obecně závaznými vyhláškami. Při změně či doplnění dosavadní vyhlášky, musí být tato skutečnost patrná již z názvu vyhlášky. V uvozující větě obecné závazné vyhlášky musí být vždy uvedena veškerá zmocňovací ustanovení příslušných zákonů, o které se vyhláška opírá a dále označení orgánu, který vyhlášku vydává, její název a datum schválení.

Zákon u jednotlivých poplatků stanovuje zpravidla horní hranici výše poplatku, o její skutečné výši (až do uvedeného zákonného limitu) rozhoduje obec.

3.1 Poplatek za psů

Jde o poplatek, který je typickou daní – nenásleduje za něj žádné protiplnění a pravidelně (ročně) se opakuje. Tento poplatek může mít vedle rozpočtového významu i roli regulační. Obdobná platba byla obcemi vybírána již koncem 19. století jako tzv. „dávka ze psů“, a to nejen v České republice. Tento místní poplatek u nás zavedlo na svém území největší počet obcí. Smyslem jeho zavedení je samozřejmě především nutnost pokrýt náklady, které obci vznikají v souvislosti s úklidem ulic a ostatních veřejných prostranství, na jejichž znečišťování se psi významně podílejí. Ve vyhlášce o místních poplatcích obce nelze řešit záležitosti týkající se porušování veřejného pořádku, jako například zákaz volného pobíhání psů nebo jejich vstup na veřejnou zeleň, nebo povinnost nosit náhubek. Jedná se o skutečnosti, které nesouvisí s poplatkovým řízením a jejich řešení je tedy nutné provést obecně závaznou vyhláškou o veřejném pořádku. Naopak ve vyhlášce o místních poplatcích má být uvedeno i případné vydání evidenčních známek. Pro účely správy místních poplatků může být také použito trvalé označení všech psů v obci tzv. mikročipem.

Poplatek ze psa platí držitel psa. Držitelem je fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky. Podle původního znění zákona byly poplatníky poplatků ze psů fyzické a právnické osoby, které byly

vlastníkem psa. Platební povinnost vázaná na osobu vlastníka se podle dosavadních zkušeností v praxi neosvědčila, neboť častou námitkou poplatníka bylo, že pes, o kterého pečuje není v jeho vlastnictví. Dříve tedy docházelo k celkem rozšířenému přihlašování „městských“ psů „u příbuzných na vesnici“, kde jsou tyto poplatky pochopitelně nižší. Správci místního poplatku měli omezené možnosti zjišťovat skutečného vlastníka psa. Nešlo ani využít povinnosti výpovědi svědka nebo osoby přezvědné, protože vlastník psa nemusí být totožný s osobou, která má psa v držení, a to v některých případech po celou dobu jeho života. Nynější úprava proto určuje osobu poplatníka ze psů držitele psa. Je to osoba, u které pes reálně žije. Kromě vlastníka to může být i osoba, která o psa pečuje stejně, jako by jej vlastnila. Jedná se o návrat k právnímu vymezení osoby poplatníka před rokem 1990 s cílem zamezit častým případům nedodržování poplatkové povinnosti ze strany vlastníka psa. Držitel nemusí být totožný s vlastníkem. Skutečnost, kdo je držitelem psa, je vždy nutné hodnotit objektivně a nikoli pouze ze subjektivního hlediska (osobního přesvědčení) samotného poplatníka. I nadále bude pochopitelně zmíněný nekalý postup některých poplatníků teoreticky možný, avšak nepůjde již jen o „pouhé“ obcházení zákona (obecně závazné vyhlášky), ale o jeho přímé porušování, které je samozřejmě snadněji postižitelné. Pes je podstatně více spojen s příslušnou nemovitostí a potažmo s obcí, v níž se nemovitost nachází.

Nyní se platí poplatek ze psů starších tří měsíců, oproti dřívějším šesti. Předmětem poplatku je tedy pes starší než tři měsíce a to od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém pes tento věk dovršil. Stáří psa je shodné s povinností jeho očkování podle veterinárního zákona.

Od poplatků ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, bezmocná a osoba s těžkým zdravotním postižením, které byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního právního předpisu, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.

Sazba poplatku ze psů činí až 1 500,- Kč za kalendářní rok a jednoho psa. Sazba poplatku ze psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatelé sirotčího důchodu, činí až 200,- Kč za kalendářní rok. U druhého a každého dalšího psa může obec horní hranici sazby zvýšit až o 50 %. Ani nadále

však obce rozhodně nemohou obecně závaznou vyhláškou vymezovat nejvyšší počet psů chovaných jedním držitelem či v jedné domácnosti. V případě držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců. Rozšířil se okruh osob osvobozených od poplatku o osoby provádějící výcvik psů určených k doprovodu osob tělesně postižených, o osoby provozující útulek pro opuštěné psy a o osoby, kterým zvláštní právní předpis stanoví povinnost držení a „používání“ psa. Okruh poplatníků osvobozených od místního poplatku ze psů pak může být obecně závaznou vyhláškou obce dále rozšířen, nikoliv však zúžen. Vůči některým poplatníkům může být stanovena snížená sazba tohoto místního poplatku.

Poplatek za psů platí držitel příslušné obci podle místa trvalého pobytu nebo sídla. Stanovení místní příslušnosti obce ve vazbě na uvedená místa pobytu je nezbytné pro zpracovatelnost tohoto poplatku. Při změně místa trvalého pobytu nebo sídla platí držitel psa poplatek od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém změna nastala, nově příslušné obci. Při změně místa trvalého pobytu nebo sídla platí pro výpočet poměrná výše poplatku. Zákon po novele umožňuje poplatek vybírat a platit v poměrné části podle počtu kalendářních měsíců, ve kterých poplatková povinnost nastala či trvala, a to v poměrné výši sazby poplatku stanoveného za kalendářní rok, tedy ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc.²⁴

3.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Tento poplatek má především rozpočtový význam. O regulační úloze lze hovořit jen stěží, vždyť horní hranice zákonné sazby činí 15,- Kč za osobu a den. Je to další tradiční místní poplatek, který je používán mezinárodně. V lázeňských místech a turistických centrech lze předpokládat vyšší náklady obce na udržování a rozvíjení služeb a zařízení, která jsou zřizována především pro návštěvníky těchto míst, pro jejich potřebu a užívání. Návštěvníci lázeňského místa nebo místa soustředěného turistického ruchu prostřednictvím tohoto poplatku přispívají obci na tyto zvýšené náklady. Zavedení tohoto poplatku nepředchází vydání žádného

²⁴ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 22

zvláštního rozhodnutí, které by prohlašovalo nebo zařazovalo obec do kategorie obcí, které jsou místem soustředěného turistického ruchu. O zavedení rozhodne sama obec na základě kritérií, že v daném místě existují léčebná nebo rekreační zařízení, kde se návštěvníci rekreují nebo léčí za úplatu na dohodnutou dobu nebo na dobu vyplývající z účelu ubytování. Charakter zařízení, ve kterém je fyzická osoba ubytovaná, není podstatný.

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt platí fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, pokud tyto osoby neprokáží jiný důvod svého pobytu. Právě úplata je podstatným znakem tohoto poplatku.

Poplatníkem je fyzická osoba, která se za uvedenými účely v obci zdržuje – splněny musí být obě podmínky zároveň („za úplatu“, „za účelem léčení/rekreace“). Důkazní břemeno spočívající v prokázání jiného důvodu pobytu, než je léčení nebo rekreace, nese poplatník, nikoli správce poplatku. Jako důkazní prostředek lze použít pozvánku na pracovní setkání, školení, konferenci, cestovní pracovní příkaz apod.

Zákon vymezuje osoby, u kterých se z určitých sociálních důvodů vybírání poplatku neuplatní. Především se jedná o osoby bezmocné. Vyhláška, kterou se provádí zákon rozlišuje osoby částečně, převážně a plně bezmocné. Všechny tyto osoby jsou od poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt osvobozeny. Osvobozeny jsou též průvodci bezmocných osob.

„Poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt nepodléhají:

- a) osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního právního předpisu a jejich průvodci,*
- b) osoby mladší 18 let a starší 70 let nebo osoby, na které náleží přídatky na děti (výchovné) anebo vojáci v základní službě a osoby, které vykonávají civilní službu.“²⁵*

Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt ve stanovené výši vybírá pro obec ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytla, tato osoba je plátcem poplatku a za poplatek ručí. Ručení plátce za

²⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, § 3 odst. 2

poplatek spočívá v povinnosti řádně poplatek od poplatníků vybrat a následně odvést správci poplatku. Nebude-li poplatek odveden včas nebo ve správné výši, vyměří správce poplatku plátcí poplatek vykonatelným platebním výměrem a může zvýšit včas neodvedený poplatek. Vzhledem k tomu, že větší počet poplatníků pobývá v místě pouze přechodně, je nutné využít pro daňovou správu další poplatkový subjekt – tím je plátce poplatku, kterým je ubytovatel. Této osobě, která je v přímém kontaktu s poplatníkem, zákon stanovuje další povinnosti umožňující obci sledování, kontrolu a vybírání poplatku. Osoba, která poskytla ubytovací službu (ubytovatel), má povinnost vést evidenci ubytovaných osob. Evidence se musí vést v písemné podobě a nazývá se „evidenční kniha“. Do té ubytovatel zapisuje dobu ubytování, účel pobyt, jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo místa trvalého bydliště v zahraničí a číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu fyzické osoby, které ubytování poskytl. Zápisy do evidenční knihy musí být vedeny přehledně a srozumitelně. Tyto zápisy musí být uspořádány postupně z časového hlediska. Evidenční knihu ubytovatel uchovává po dobu 6 let od provedení posledního zápisu. Nedodržení uschovací lhůty může být, jako porušení povinnosti nepeněžitě povahy, sankcionováno podle daňového řádu.

Zajímavou otázkou vyskytující se v praxi v této souvislosti je, jak má postupovat ubytovatel, odmítne-li mu zájemce o ubytování poskytnout údaje, jež jsou zapisovány do evidenční knihy. Odpovědnost za vedení a obsah evidenční knihy je totiž plně na ubytovateli, paku mu tedy nezbývá nic jiného, než odmítnout poskytnutí ubytování. Řešením by byla smlouva o ubytování, která by obsahovala i ujednání o poskytnutí potřebných údajů.

Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt činí až 15,- Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec také může svou vyhláškou stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Sazba (maximální sazba) poplatku je stanoveno na každé využití lůžko a každý započatý den pobytu (s výjimkou dne příchodu fyzické osoby). Zde bude poplatek vybírán v obci celý kalendářní rok nebo v tzv. sezóně nebo bude placen paušálně anebo za skutečné dny pobytu, záleží pouze na obci.²⁶

²⁶ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 27

3.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Tento poplatek má vedle funkce rozpočtové také úlohu regulační (obec jím může ovlivňovat dobu i rozsah záboru veřejného prostranství). Avšak maximální stanovená sazba 10,- Kč za m² přetrvává beze změny již od přijetí zákona o místních poplatcích v roce 1990. Předmětem poplatku jsou zvláštní způsoby užívání veřejného prostranství. Veřejným prostranstvím jsou jakékoliv prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání. Místa, která jsou obcí považována za veřejné prostranství, musejí být v obecně závazné vyhlášce vymezena, a to tak, aby nebyla narušena právní jistota občanů. Charakterem veřejného prostranství je veřejné užívání, přičemž meze jeho užívání jsou dány pouze nutností respektovat stejná oprávnění ostatních uživatelů. Zpoplatnění se nemusí týkat všech veřejných prostranství v obci.

Poplatek hradí fyzická i právnická osoba, která užívá veřejné prostranství způsobem, jenž ostatní uživatele v užívání tohoto veřejného prostranství omezuje. Platba za využívání určitého obecně přístupného místa v obci, zejména pro podnikatelské aktivity (poplatek však není vázán pouze na podnikatelskou činnost), patří k tradičním obecním platbám. Podobný poplatek (místní daň) je vybírán v mnoha cizích zemích.

Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. Poplatek za vyhrazení trvalého parkovacího místa lze vybírat pouze v případě možnosti časově neomezeného užívání veřejného prostranství jedním poplatníkem. Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí. Nově může být zpoplatněno i zvláštní užití veřejného prostranství v případě akcí, na které vstupné vybíráno není. Novela zákona také rozšířila výčet zvláštního užívání veřejného prostranství o umístění dočasných staveb sloužících pro poskytování služeb nebo prodeje. Předchozí novela totiž zpoplatňovala poplatkem za užívání veřejného prostranství pouze tzv. prodejní zařízení a zařízení sloužící

k poskytování služeb. Ve smyslu stavebních předpisů jsou těmito zařízeními např. krátkodobé přenosné stánky, pulty, konstrukce a další mobilní zařízení. Dříve byla tato zařízení velmi často nahrazována stavbami dočasného charakteru, na které se vydává stavební povolení, a tudíž je podle minulého znění zákona nebylo možné zpoplatňovat. Za prodejní zařízení jsou pro účely místních poplatků považovány i pojízdné prodejny. Jde například o prodej drogerie, masa, zelenin a ovoce z jakéhokoliv motorového vozidla. V případě umístění veřejného telefonního automatu se nejedná o užívání veřejného prostranství, s ohledem na skutečnost, že stanovením účelu daného zařízení došlo k vyloučení obecného využívání tj. přístupu každého bez omezení. Pokud jde o stavbu podzemního vedení telekomunikační sítě, je ve smyslu ustanovení § 90 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, tvořena kabelovou rýhou a bezpečností zónou. Kabelová rýha je upravený výkop pro uložení kabelů, jejich chrániček a dalších součástí podzemního vedení. Bezpečnostní zóna je prostor o šíři 0,5 m na každou stranu od vnější hrany rýhy. Tato bezpečnostní zóna zpoplatnění, poplatkem za užívání veřejného prostranství, nepodléhá.

Poplatek za užívání veřejného prostranství platí fyzické i právnické osoby, které užívají veřejné prostranství způsobem výše uvedeným. Například při umístění stavebního zařízení je poplatníkem vždy stavebník tj. osoba, v jejíž prospěch je zábor proveden. Je nutné si uvědomit, že dodavatel pouze vykonává práci pro tuto osobu.

Poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa nepodléhají osoby zdravotně postižené.

Sazba poplatku za užívání veřejného prostranství činí až 10,- Kč za každý i započatý 1 m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den. Za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek, tj. až na 100,- Kč / m² / den. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Kvůli zamezení dvojímu výkladu je v zákoně uváděno „za každý i započatý den“.

Zpoplatněn nemůže být les, byť se bude nacházet na území obce. Neboť dle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, veškerá působnost obcí na úseku veřejné správy

lesů je státní správou, tedy přenesenou působností obcí (zatímco problematika stanovování místních poplatků spadá do samostatné působnosti obcí).²⁷

3.4 Poplatek ze vstupného

Poplatek ze vstupného je opět poplatkem, který je u nás vybírán již mnoho desetiletí (dříve jako tzv. obecní dávka ze zábav). Kromě rozpočtového významu může mít tento poplatek i úlohu regulační – obec může různé akce zatížit různě vysokými poplatky, popř. poplatek neukládat, a to podle svého zájmu. Smyslem poplatku je tedy ovlivňovat kulturní a jiné akce pořádané v obci a současně omezovat dění v obci, které by jakýmkoliv způsobem rušilo veřejný pořádek. Na základě požadavku obcí byl poslední novelou pojem „akce obdobného charakteru“ nahrazen pojmem „reklamní akce“. Nedošlo tím k rozšíření předmětu poplatku, ale pouze k jeho upřesnění. Podstatnou změnou ve srovnání s původním právním stavem je vyloučení daně z přidané hodnoty z poplatkového základu (vstupného) – pokud je tato daň součástí ceny vstupného. Fakticky se dříve poplatek vybíral i z té části hodnoty vstupného, která byla plátcem daně z přidané hodnoty odváděna do státního rozpočtu.

Poplatek ze vstupného se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, snížené o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena. Vstupným se pro účely tohoto zákona rozumí peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se jí může zúčastnit. Z akcí, jejichž celý výtěžek je určen pro charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí. Předmětem poplatku je vstupné bez ohledu na to, z jakých složek se cena vstupenky skládá. Je-li součástí vstupného další služba, je třeba, aby pořadatel vyčíslil částku za službu a vstup zvlášť. Zákon stanovuje, že poplatek se vybírá z celkové částky vstupného, tedy nikoli z příjmu, který poplatník ze vstupného má. Základem pro stanovení poplatku ze vstupného je cena vstupenky, pokud je pořadatel plátcem daně z přidané hodnoty, je poplatkový základ o tuto částku daně z přidané hodnoty snížen.

²⁷ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 29-34

Vstupné z prohlídek kulturních památek nelze zpoplatňovat a na návštěvu hradu či zámku nelze pokládat za kulturní akci ve smyslu zákona o místních poplatcích. Kromě toho jsou prostředky z vybraného vstupného na hradu a zámku jednoznačně určeny pro veřejně prospěšné účely se zaměřením na financování oprav a údržby objektů chráněných památkovými úřady a v takovém případě se místní poplatek neplatí.²⁸ Zákon o místních poplatcích předpokládá vybírání ze vstupného v případech, kdy je o jednorázovou kulturní akci, např. výstavu, taneční zábavu, konkrétní divadelní představení apod.

Poplatek ze vstupného platí fyzické a právnické osoby, které akci pořádají. I pro tento poplatek platí zásada, že daňová (poplatková) povinnost je nepřenosná. Vzhledem k tomu, že u tohoto poplatku dochází k častým sporům mezi poplatníkem a správcem poplatku, je vhodné, aby obce ve své obecně závazné vyhlášce stanovily povinnosti poplatníka, jako je ohlašovací povinnost, vedení přesné evidence, povinnost předložit vstupenky k orazítkování obecnímu úřadu apod.

Sazba poplatku ze vstupného činí až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Pouze u tohoto místního poplatku je sazba procentní. Obec však může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit paušální částkou. Jde o případ, jenž je smluvním stanovením platebních povinností, analogií smluvních vztahů. Užití paušální částky lze očekávat především u pravidelně se opakujících akcí. Zvláště u tohoto poplatku by obec měla zvažovat, v jaké výši bude poplatek placen. Neúměrná výše může odradit pořadatele od pořádání kulturní akce v místě.²⁹

3.5 Poplatek z ubytovací kapacity

Tento poplatek je de facto cenou za zvýšené výdaje na veřejný sektor v lázeňských městech a obcích a v místech soustředěného turistického ruchu. Poplatek má převážně rozpočtový význam. Částečně slouží k regulaci ubytovací kapacity zařízení určených k přechodnému ubytování.

Poplatek z ubytovací kapacity se vybírá v lázeňských místech nebo místech soustředěného turistického ruchu z ubytovací kapacity v zařízeních určených

²⁸ KOUDELKA, Z., *Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované a přepracované vydání*, Linde Praha, s. 243

²⁹ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 35

k přechodnému ubytování za úplatu. Z uvedeného vyplývá, že poplatku bude podléhat pouze lůžková kapacita v zařízeních určených stavebními předpisy pro přechodné ubytování za úplatu. Charakteristikami předmětu poplatku jsou přechodnost ubytování a ubytování za úplatu. Přechodným ubytováním je ubytování fyzické osoby mimo obec jejího trvalého bydliště (pobytu), popřípadě dočasné ubytování fyzické osoby bez trvalého bydliště v ČR. Poplatek se vztahuje na každé lůžko využitě pro přechodné ubytování za úplatu v zákonem stanovených zařízeních.

„Poplatku z ubytovací kapacity nepodléhá:

- a) ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků,*
- b) ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro ubytování pracovníků fyzických a právnických osob, které tato zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření,*
- c) ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení,*
- d) ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům.“³⁰*

Tomuto poplatku nepodléhá ani přechodné ubytování za úplatu v bytech nebo rodinných domech, což je odůvodňováno tím, že v těchto případech by byla kontrola poplatkové povinnosti v praxi nereálná.

Poplatek platí ubytovatel, kterým je fyzická nebo právnická osoba, která přechodné ubytování poskytla. Ubytovatel je povinen vést evidenční knihu obdobně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Oproti místnímu poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je však zcela irelevantní účet využití lůžka, proto evidenční kniha vedená pro účely správy tohoto místního poplatku neobsahuje údaje o účelu pobytu. Ohledně zpracování osobních údajů v evidenční knize je třeba i zde respektovat příslušná ustanovení zákona o ochraně osobních údajů.

Poplatníkem je osoba, která poskytla ubytovací služby. Tato osoba má zákonem nebo obecně závaznou vyhláškou obce stanovené povinnosti, které vedou

³⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, § 7 odst. 2

k řádnému vybírání poplatku. Jedná se o oznamovací povinnost, povinnost vést evidenci ubytovaných osob a povinnost podat daňové přiznání. Za poplatníka je považován i případný nájemce ubytovacího zařízení, který přechodně ubytování za úplatu poskytuje. V souvislosti s ustanovením § 45 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, jehož obsahem je nepřenosnost poplatkové (daňové) povinnosti, přinášela původní právní úprava značné problémy u vlastníků ubytovacích zařízení, kteří nemají totožné bydliště s místem ubytovacího zařízení a toto zařízení neprovozují a ubytovací kapacitu neposkytují.

Sazba poplatku z ubytovací kapacity činí až 4,- Kč za každé využití lůžko a den. Rozhodující je tedy skutečné obsazení lůžek, nikoliv kapacita ubytovacího zařízení, jak by mohl mylně název místního poplatku naznačovat. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou. Vyšší poplatek paušální částkou lze stanovit např. na základě průměrné návštěvnosti osob, které v objektu přechodně pobývají. Tento tzv. paušál by neměl být vyšší než poplatky vybrané podle skutečného počtu ubytovaných osob a podle nejvyšší sazby poplatku.³¹

3.6 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Jedná se o ryzí poplatek- protiplnění. Smyslem tohoto poplatku je regulace (limitace) provozu v určitých, zejména historických částech měst nebo v některých částech lázeňských měst apod., a to především z důvodu zklidnění těchto částí měst a zlepšení tamních životních podmínek. Důvody jsou však také ekologické. Poplatek má tedy vedle rozpočtového významu hlavně roli regulační.

Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (dále jen „vybraná místa“) platí fyzická nebo právnická osoba, které bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst. Poplatek neplatí fyzické osoby mající trvalý pobyt nebo vlastníci nemovitosti ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti. Dále osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti nebo osoby, které

³¹ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 38

jsou držitelé průkazu ZTP a jejich průvodci. Obecní vyhláška musí v první řadě vymezit místa, pro která bude platit režim k vybírání poplatku. Obec musí tato místa přesně označit. Občanský zákoník v ustanovení § 116 vymezuje tzv. osoby blízké. Osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel jsou vždy osobami blízkými bez ohledu na to, jaké mezi nimi jsou faktické vztahy.

Poplatek neplatí osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitosti ke své hospodářské činnosti, ale jejich zaměstnanci tomuto poplatku podléhají.

Poplatek se vybírá za vydání povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do kterých je jinak vjezd zakázán dopravní značkou podle zákona č. 361/2001 Sb., o provozu na pozemních komunikacích „Zákaz vjezdu všech motorových vozidel“ (č. B11), pod kterou bude umístěna dodatková tabulka č. E12 s textem např. „Vjezd povolen po zaplacení poplatku“ (může být stanovena i výše).

Sazba poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst činí až 20,- Kč za den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek také paušální částkou. Za vybrané místo lze označit jakoukoliv část obce v jejím uzemním obvodu. Stejně tak může obec obecně závaznou vyhláškou stanovit, že tento poplatek bude vybírán jen po určitou (přesně určenou) část kalendářního roku.³²

3.7 Poplatek za výherní hrací přístroj

Spolu s rozpočtovým významem poplatku v tomto případě vstupuje do popředí jeho role regulační a restriktivní. Vzhledem k vzrůstajícímu počtu výherních hracích přístrojů, je tento poplatek velmi oblíben a rozšířen v celé ČR. V této souvislosti je třeba zmínit to, že zatímco v původním návrhu tohoto ustanovení činila spodní hranice zákonem stanovené sazby místního poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj 5 000,-Kč a horní hranice dokonce 20 000,-Kč za každý

³² JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 39

výherní hrací přístroj na tři měsíce, současné zákonné rozpětí sazby poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj se bohužel pohybuje výrazně níže.

Poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj podléhá každý povolený hrací přístroj. Předmětem poplatku je provozovaný výherní hrací přístroj, na který bylo vydáno povolení k provozování ve smyslu zákona o loteriích a jiných podobných hrách. Zákon o místních poplatcích používá legislativní zkratku vymezenou zákonem o loteriích a jiných podobných hrách. „Výherní hrací přístroj „ je elektronicky nebo elektromechanicky řízení přístroj, jehož pomocí se provozují sázkové hry. Podle ustanovení § 17 (Výherní hrací přístroje) odst. 1 zákona o loteriích a jiných podobných hrách se výherním hracím přístrojem rozumí kompaktní, funkčně nedělitelné a programově řízené technické zařízení s ovládáním určeným pouze pro jednoho hráče. U výherního hracího přístroje s programovým vybavením umožňujícím současnou hru na více hracích místech více hráčům je každé takové hrací místo rovněž považováno za samostatný výherní hrací přístroj. Povolení k provozování výherních hracích přístrojů vydává (na žádost) obec pro svůj územní obvod, a to v přenesené působnosti, krajský úřad pro svůj správní obvod, má-li být provozovatelem výherního hracího přístroje obec ve svém územním obvodu, popř. ministerstvo, je-li výherní hrací přístroj na českou měnu provozován v kasinu a u výherních hracích přístrojů na cizí měnu. Povolení k provozování výherního hracího přístroje je nepřenosné. Obdobně i poplatková (daňová) povinnost je ve smyslu ustanovení § 45 zákona o správě daní a poplatků nepřenosná, není tedy možné požadovat zaplacení poplatku na osobě, která je vlastníkem nebo má jiné právo k objektu, ve kterém jsou výherní hrací přístroje umístěny. Povinností provozovatele je pořídit při uvedení výherního hracího přístroje do provozu protokol, ve kterém budou uvedeny tyto údaje:

- název provozovatele,
- identifikace přístroje- model, identifikační číslo,
- adresa umístění přístroje,
- datum uvedení přístroje do provozu,
- stav elektromechanických počítačů,
- stav elektronických počítačů.³³

³³ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání.*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 41

Poplatek za výherní hrací přístroj platí jeho provozovatel. Provozovatelem výherních hracích přístrojů může být ve smyslu zákona o loteriích a jiných podobných hrách pouze česká právnická osoba bez majetkové účasti zahraničních osob, která má k dané činnosti oprávnění a která má přístroj ve vlastnictví nebo v užívání na základě smlouvy, a to i od zahraničních subjektů.

Sazba poplatku za každý výherní hrací přístroj činí od 1 000,-Kč do 5 000,-Kč na tři měsíce. Sazbu poplatku může obec stanovit diferencovaně, např. podle různé atraktivity místa umístění výherního hracího přístroje, nebo zda je přístroj umístěn v hernách nebo v jiných veřejně přístupných místech. Vymezení pojmu herna je poté nutné uvést v obecně závazné vyhlášce. Doba provozování je vymezena uvedením výherního hracího přístroje do provozu na dané adrese a ukončením provozu tohoto přístroje na stejné adrese. Prokázání skutečnosti, že přístroj je v provozu, by měl správce poplatku vyžadovat od provozovatele prostřednictvím tzv. ohlašovací povinnosti dané obecně závaznou vyhláškou.

Obce mohou obecně závaznou vyhláškou stanovit, že provozování výherních hracích přístroj je zakázáno ve vzdálenosti až do 100 metrů od škol, školských zařízení, zařízení sociální a zdravotní péče, budov státních orgánů a církví. Vzdálenost 100 m je maximální vzdáleností, ve které se jedná o sousedství – dle § 17 odst. zákona č. 202/1990 Sb. (ve znění zákona č. 148/1998 Sb.). Obec může obecně závaznou vyhláškou tuto vzdálenost zmenšit, a tím pojem „sousedství“ zúžit.

Dále pak obce ustanovením § 50 odst. 4 zákona o loteriích a jiných podobných hrách zmocněny k tomu, aby obecně závaznou vyhláškou stanovily, že výherní hrací přístroje mohou být provozovány pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo naopak stanovily, na kterých veřejně přístupných místech v obci je provozování výherních hracích přístrojů zakázáno. Obec není povinna poskytnout osvobození od tohoto poplatku.

Nesmíme opomenout, že za vydání povolení k provozu výherních hracích přístrojů navíc provozovatel platí za každý výherní hrací přístroj správní poplatek.

3.8 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (poplatek za komunální odpad)

Předem nutno podotknout, že současná zákonná úprava v České republice umožňuje obcím obecně závaznou vyhláškou stanovit a vybírat tzv. poplatek za komunální odpad dle ustanovení § 17a zákona o odpadech (namísto místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů). Je plně na rozhodnutí obce, který z těchto dvou druhů poplatků na svém území zavede, avšak nikdy nesmí stanovit oba dva současně. Rovněž je třeba upozornit na to, že obec může vybírat úhradu za shromažďování, sběr, přepravu, využívání a odstraňování komunálních odpadů od fyzických osob též na základě smlouvy. Taková smlouva musí být uzavřena písemně a musí obsahovat výši úhrady. Vybírá-li obec tuto úhradu, nemůže dle výslovného zákonného ustanovení stanovit poplatek za komunální odpad podle § 17a zákona o odpadech ani místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle komentovaného ustanovení zákona o místních poplatcích. To je však třeba vykládat tak, že tyto poplatky nemohou být stanoveny toliko těm osobám, které uzavřely předmětnou smlouvu s obcí – jeden z těchto poplatků jistě může být obcí zaveden obecně závaznou vyhláškou pro ty osoby, které smlouvu s obcí neuzavřou. K uzavření smlouvy ve smyslu ustanovení § 17 odst. 5 zákona o odpadech nelze totiž nikoho nutit. Lze tedy očekávat, že nikdy neuzavřou takovou smlouvu s obcí všichni poplatníci, a proto se ve vztahu k nim obec nevyhne stanovením jednoho ze dvou možných typů poplatků.

Tento druh místního poplatku má význam rozpočtový, jde o inkaso na část nákladů na systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento poplatek se stal součástí dnešní soustavy místních poplatků od 1. 1. 2002. Stalo se tomu tak v souvislosti s přijetím nového zákona o odpadech. Odpad je movitá věc, která se pro vlastníka stala nepotřebnou a vlastník se jí zbavuje s úmyslem ji odložit, nebo která byla vyřazena na základě zvláštního právního předpisu. Okruh věcí, které zákon o odpadech považuje při dodržení zákonných podmínek za odpad, je uveden v příloze č. 1 zákona o odpadech. Zákon o odpadech charakterizuje původce odpadu – původcem odpadu je

právnícká osoba, pokud při její činnosti vzniká odpad, nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž podnikatelské činnosti vzniká odpad. Pro komunální odpad vznikající na území obce, který má původ v činnosti fyzických osob, na něž se nevztahují povinnosti původce, se za původce odpadu považuje obec. Obec se stává původcem komunálního odpadu v okamžiku, kdy fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném. Obec se současně stane vlastníkem tohoto odpadu.

„Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí

- a) fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt; za domácnost může být poplatek odváděn společným zástupcem, za rodinný nebo bytový dům vlastníkem nebo správcem; tyto osoby jsou povinny obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí,*
- b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášeno k trvalému pobytu žádná fyzická osoba; má-li k této stavbě vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.“³⁴*

Toto ustanovení vymezuje poplatkový předmět. Předmětem poplatku je komunální odpad vymezený zákonem č. 125/1997 Sb., o odpadech. Komunální odpad je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, pro kterou nejsou právními předpisy stanovena zvláštní pravidla nebo omezení, s výjimkou odpadů vznikajících u právníckých osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. Komunální odpad je také odpad vznikající při čištění veřejných komunikací a prostranství, při údržbě veřejné zeleně včetně hřbitovů.

Poplatníkem je fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, společný zástupce však může odvádět poplatek za všechny členy domácnosti, obdobně tak může činit za rodinný či bytový dům (s nájemníky) vlastník nebo správce domu. Na jednotlivých poplatnících zůstává povinnost kontrolovat tohoto pověřence, neboť jim totiž hrozí za neplnění ohlašovací a poplatkové povinnosti sankce. Společný zástupce, vlastník nebo správce tedy nemá postavení plátce místního poplatku. Současně zákon určuje za poplatníka i fyzickou osobu, vlastníci, popřípadě

³⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, § 10b odst. 1

spoluvlastníci stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci. Tímto bylo vyhověno především námitkám obcí, že na jejich území se zdržují rekreatanti a chalupáři, kteří s v přechodné době na úhradě za svoz, třídění a zneškodňování odpadu nepodíleli.

Problémem mohou být nezletilí poplatníci. Správce poplatku nemá totiž možnost, jestliže nezletilá osoba poplatek sama nezaplatí, požadovat zaplacení na zákonném zástupci.

Sazbu poplatku tvoří:

- a) částka až 250,- Kč za osobu výše uvedenou a kalendářní rok,
- b) částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 250,- Kč za osobu výše uvedenou a kalendářní rok.³⁵

Obec v obecně závazné vyhlášce stanoví rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu. Maximální sazby poplatku jsou určeny zákonem, předpokládá se, že obec sazbu poplatku přizpůsobí vlastním potřebám a podmínkám. Druhá složka poplatku má motivovat fyzické osoby k tomu, aby v co největší míře třídily komunální odpad podle systému stanoveného obcí. Kalkulace nákladů na likvidaci komunálního odpadu: Náklady na netříděný komunální odpad činí v České republice v průměru asi 350,-Kč na osobu a kalendářní rok. Obec je povinna zabezpečit třídění odpadu. Celkové náklady spojené s likvidací veškerého komunálního odpadu, tj. včetně třídění, činí v průměru asi 480,- Kč na osobu a kalendářní rok. Pro správné stanovení konkrétní sazby poplatku je důležité vymezení pojmů „skutečné náklady obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu“. Skutečnými náklady se rozumí finanční prostředky, které byly obcí vynaloženy pouze na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, nikoliv na provoz celého systému „nakládání s komunálními odpady“ od fyzických osob. Termín „předchozí rok“ je nutné vztahovat k termínu vydání obecně závazné vyhlášky, tj. k době, kdy obec zavádí poplatek a určuje jeho konkrétní sazbu.³⁶

V případě změny místa trvalého pobytu nebo změny vlastnictví stavby, která je určena nebo slouží k individuální rekreaci v průběhu kalendářního roku, se uhradí

³⁵ KOUDELKA, Z., *Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované a přepracované vydání*, Linde Praha, s. 245

³⁶ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 47

poplatek v průměrné výši, která odpovídá počtu kalendářních měsíců pobytu nebo vlastnictví stavby v příslušném kalendářním roce. Dojde-li ke změně v průběhu kalendářního měsíce, je pro stanovení počtu měsíců rozhodný stav na konci tohoto měsíce.

3.9 Poplatek za hodnocení stavebního pozemku možností připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Jde o infrastrukturní poplatek, který se týká místních infrastrukturních investic lokalizovaných v daném teritoriu, jimiž se zvyšuje hodnota pozemků. Účel tohoto místního poplatku je především fiskální, tj. získání části finančních prostředků, které obec vynaložila na vybudování stavby vodovodu nebo kanalizace. Jde o vysoká kapitálové náklady, jež jsou ve většině případů nedělitelné a závisí na výdajích z veřejných rozpočtů. Kromě obce, která bude infrastrukturu zajišťovat, se bude na nákladech podílet, v zákonem určeném podílu i vlastník stavebního pozemku. Poplatek nelze slučovat s každoročně placenou daní z nemovitosti, neboť je vyměřena podle jiného daňového základu stanoveného k výchozímu datu, a po několik let zůstává beze změn.

Poplatek platí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace po nabytí účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích. Má-li k tomuto stavebnímu pozemku vlastnické právo více subjektů, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně. Poplatníkům podléhá vymezená infrastruktura, kterou obec vybuvovala na své náklady po dni účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích, tedy po 1. 1. 2002, pro pozemky, které budou na schválené územně plánovací dokumentaci vymezeny jako zastavitelné území (určené pro novou výstavbu na dosud nezastavených pozemcích nebo části zastavěného území obce, určené k přestavbě existující zástavby). Zákon určuje stavby, d elektrické energie).

Poplatníkem je vlastník stavebního pozemku vymezeného ve schválené územně plánovací dokumentaci jako území zastavitelné pro vydání stavebního nebo jiného povolení podle zákona o územním plánování stavebním řádu pro jeho vlastní stavbu, která je hlavní stavbou na pozemku. Zcela nerozhodné je přitom pro účely

tohoto místního poplatku, zda vlastník pozemku možnosti jeho připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace využije či nikoliv.

Poplatek se platí obci, na jejímž území se nachází příslušný stavební pozemek. Stavebním pozemkem se rozumí pozemky ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

Jedná se o:

- Nezastavené pozemky evidované v katastru nemovitostí v jednotlivých druzích pozemků, které byly vydaným územním rozhodnutím určeny k zastavění. Je-li zvláštním předpisem stanovena nejvyšší přípustná zastavěnost pozemku, je stavebním pozemkem pouze část odpovídající přípustnému limitu určenému k zastavění.
- Pozemky evidované v katastru nemovitostí v druhu
 - a) pozemku zastavěné plochy a nádvoří,
 - b) pozemku ostatní plochy- staveniště nebo ostatní plochy, které jsou již zastavěny,
 - c) pozemku zahrady a ostatní plochy, které tvoří jednotný funkční celek se stavbou a pozemek evidovaným v katastru nemovitostí jako zastavená plocha a nádvoří za účelem jejich společného využití a jsou ve vlastnictví stejného subjektu.
- Plochy pozemků skutečně zastavěné stavbami bez ohledu na evidovaný stav v katastru nemovitostí.

Pro účely oceňování se stavební pozemek posuzuje prioritně podle stavu uvedeného v katastru nemovitostí a teprve při nesouladu mezi stavem uvedeným v katastru nemovitostí a skutečným stavem se vychází ze stavu faktického. Způsob řešení tohoto problému si vynutila praxe, která prokázala, že ne všechny stavby jsou v katastru nemovitostí vedeny v jejich evidenci. Ustanovení § 9 zákona o oceňování majetku obsahuje i negativní výčet pozemků, které pro účely oceňování nejsou stavebními pozemky, mezi které nepatří:

- a) pozemek zastavěný podzemním nebo nadzemním vedením včetně jejich příslušenství,

- b) podzemní stavby, které nedosahují úrovně terénu,
- c) podzemní části a příslušenství staveb pro dopravu a vodní hospodářství netvořící součást pozemních staveb,
- d) pozemek zastavený stavbami bez základů, studnami, ploty, opěrnými zdmi, pomníky, sochami apod.³⁷

Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Cena stavebního pozemku v obci se stanoví podle zvláštního právního předpisu v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí pro stavbu vodovodu nebo kanalizace obcí vybudované. Výše sazby na 1 m² zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce. Při stanovení sazby poplatku bude obec vycházet z rozdílu nezhodnoceného a infrastrukturou zhodnoceného stavebního pozemku. Poplatková povinnost vzniká až po vydání kolaudačního rozhodnutí na infrastrukturní stavby. S termínem tohoto rozhodnutí musí být poplatník seznámen.

Zejména pro správu tohoto místního poplatku je důležitou skutečností, že obce se mohou obracet na katastrální úřady s požadavkem na poskytnutí údajů. Pokud obec o tyto údaje požádá, měl by je katastrální úřad poskytnout bezplatně.

³⁷ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 52

4. Vymáhání místních poplatků

Řízení o místních poplatcích je řízení poplatkové, tudíž jej upravuje zákon o správě daní a poplatků. Zákon o správě daní a poplatků a zákon o místních poplatcích jsou ve vzájemném vztahu zákona obecného a zvláštního. Takže zákon o správě daní a poplatků se při řízení ve věcech poplatků použije tehdy, pokud zákon o místních poplatcích nestanoví jinak.

Výkon správy místních poplatků provádí podle § 14 odst. 3 a § 15 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, obecní úřad a to v přenesené působnosti.

Při zajišťování výkonu správy místních poplatků postupuje správce poplatku podle:

- zákona o místních poplatcích, který obsahuje zvláštní úpravu:
 - a) vydávání platebních výměrů (mimo náležitosti tohoto rozhodnutí, které jsou předmětem úpravy § 32 zákona o správě daní a poplatků),
 - b) zvýšení poplatků při nezaplacení ve lhůtě splatnosti nebo nezaplacení ve správné výši,
 - c) počítání prekluzivní lhůty,
 - d) prominutí nebo snížení místních poplatků;
- zákona o správě daní a poplatků, pokud zákon o místních poplatcích nestanoví jinak (s výjimkou těch ustanovení, které nelze uplatnit pro jejich jednoznačné využití územními finančními orgány v daňovém řízení, např. § 40 a násl. týkající se podání daňového přiznání nebo hlášení, § 63 řešící úrok z prodlení nebo zvýšení daně podle § 68).
- obecně závazné vyhlášky, která je rovněž obecně závazným právním předpisem pro území obce, která ji vydala.

Obecně závazná vyhláška upravuje pro jednotlivé druhy místních poplatků:

- konkrétní sazbu poplatku, popř. sazbu poplatku stanovenou paušální částkou,
- termín splatnosti (lhůtu, do které poplatník musí poplatek zaplatit),

- ohlašovací povinnost (povinnosti pro poplatníka sdělit správci poplatku do určité lhůty požadované údaje, zejména jeho úplnou identifikace, vznik a zánik poplatkové povinnosti a další skutečnosti nezbytné pro správné stanovení výše poplatku),
- osvobození nebo úlevu (další vymezení osvobození popř. úlevy, které není stanoveno přímo zákonem),
- místa, která se v obci považují za veřejná prostranství,
- vše, co obec považuje za nezbytné pro dosažení poplatkového cíle, tj. poplatek vybrat nebo vymoci (nelze upravit např. záležitosti čistoty a pořádku v obci, zmocnění pro jiný orgán obce k výkonu určité části správy poplatku apod.).³⁸

4.1 Stanovení poplatku v případě nesplnění ohlašovací povinnosti

(§ 44 zákona č. 337/1992 S., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů)

Vybírání místních poplatků je ve své podstatě postaveno především na součinnosti správce poplatku s poplatkovým subjektem. V oblasti místních poplatků se nepodává daňové přiznání ani hlášení a tyto instituty nahrazuje plnění tzv. ohlašovací (oznamovací) povinnosti, které je obsahem obecně závazných vyhlášek.

Ohlašovací povinnost předpokládá úpravu povinnosti poplatkového subjektu sdělit správci poplatku:

- veškeré identifikační údaje,
- vznik a zánik poplatkové povinnosti,
- rozsah poplatkové povinnosti,
- vznik a zánik nároku na osvobození, popř. úlevu,
- veškeré změny ve sdělených údajích.

Pokud poplatkový subjekt se správcem nespolupracuje a neplní ani ohlašovací povinnost, je správce poplatku oprávněn využít § 31 odst. 5 zákona o správě daní a poplatků a vyměřit poplatek podle pomůcek. Z daného tedy vyplývá, že zákon o správě daní a poplatku řeší procesní postup v případech, kdy v důsledku nečinnosti

³⁸ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 7-8

poplatkového subjektu je v pravomoci správce poplatku zjistit základ poplatku a jeho výši podle pomůcek, které si sám opatří. Před vydáním platebního výměru musí správce poplatku zajistit s poplatkovým subjektem tzv. zásadu součinnosti prostřednictvím výzvy k ohlášení poplatkové povinnosti (příloha I).³⁹

4.2 Platební výměr

Poplatník má povinnost podle konkrétní sazby poplatku uvedeného v obecně závazné vyhlášce vypočítat si výši poplatku a zaplatit ho v termínu splatnosti určeném obcí rovněž ve vyhlášce. Nebudou-li poplatky zaplacený (odvedeny) včas nebo ve správné výši, vyměří obec poplatek platebním výměrem, který je uveden v příloze II. Tímto způsobem si zajistí vybrání poplatku (jeho zaplacení) nebo jeho vymožení prostřednictvím vymáhacího řízení, ve kterém je platební výměr vykonatelným rozhodnutím, tj. exekučním titulem. Platební výměr je rozhodnutí, kterým správce poplatku sděluje poplatkovému subjektu, výši jeho poplatkové povinnosti i výši případného příslušenství poplatku (zvýšení poplatku, náklady na exekuční řízení, pokuty podle zákona o správě daní a poplatků). Jako sankční opatření může výši poplatku v případě nezaplacení včas nebo ve správné výši zvýšit až na trojnásobek. Vyměřené poplatky se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

Stejný postup využije správce poplatku i v případě vybírání poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, kde ubytovatel je povinen odvést včas a ve správné výši poplatek.

Platební výměr musí splňovat náležitosti rozhodnutí, kterými jsou:

- a) označení oprávněného správce daně, který rozhodnutí vydal,
- b) číslo jednací, případně i číslo platebního výměru, datum podpisu rozhodnutí, které je dnem vydání rozhodnutí,
- c) přesné označení příjemce rozhodnutí,
- d) výrok s uvedením právních předpisů, podle nichž bylo rozhodováno, a jde-li o peněžité plnění také částku a číslo účtu příslušné banky, na nějž má být částka zaplacená,
- e) lhůta plnění,

³⁹ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 72

- f) poučení o místě, době a formě podání opravného prostředku s upozorněním na případné vyloučení odkladného účinku,
- g) vlastnoruční podpis pověřeného pracovníka správce daně s uvedením jména, příjmení a funkce a otisk úředního razítka se státním znakem; tuto náležitost lze nahradit zaručeným elektronickým podpisem pracovníka a jeho kvalifikovaným certifikátem.

Povinnou náležitostí tohoto rozhodnutí není odůvodnění.

Pokud správce poplatku zjistí, že poplatkové povinnost byla stanovena nebo zaplacená v nesprávně nižší výši, vydá dodatečný platební výměr na výši rozdílu meze poplatkem původně stanoveným nebo zaplaceným a skutečnou poplatkovou povinností. Dodatečně vyměřený místní poplatek je splatný do třiceti dnů ode dne doručení předmětného výměru.⁴⁰

4.3 Výzva

Jestliže poplatkový subjekt nereaguje na platební ani dodatečný platební výměr zašle mu správce daní „Výzvu k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě“(příloha III).

Výzva je de facto posledním upozorněním dlužníka na nedoplatek a jeho výši a také na další postup v případě, že ani po této výzvě nedojde ke splnění poplatkové povinnosti, tzn. že bude zahájeno řízení o provedení exekuce.

Výzva k zaplacení nedoplatku musí mít formu rozhodnutí a lze se proti ní ve lhůtě 15 dnů odvolat. Toto odvolání nemá odkladný účinek a správce poplatku v souvislosti s ním neřeší otázku splatnosti nebo zákonnosti rozhodnutí, které je exekučním titulem, ale pouze otázku, zda nedoplatek byl zaplacen či nikoliv.⁴¹

⁴⁰ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 74

⁴¹ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 112

4.4 Exekuce

Exekuci provádí správce daně sám, nebo o exekuci může též požádat soud nebo soudního exekutora.⁴²

Způsoby exekuce pro vymáhání peněžitých částek jsou:

- Srážky ze mzdy či jiných příjmů – na základě rozhodnutí soudu plátce mzdy srazí z čisté mzdy povinného vymáhanou částku a zašle ji oprávněnému. Předpisem je stanoveno, že povinnému musí být ponechána základní částka životního minima.
- Prikázání pohledávky – spočívá v odepsání příslušné částky z účtu povinného u tuzemského peněžního ústavu a jejím připsáním na účet oprávněného.
- Prodej movitých věcí – soudní vykonavatel sepíše movité věci povinného, soud zakáže nadále povinnému s nimi disponovat, provede se odhad ceny věcí a ty se poté prodají v dražbě. Výtěžek se rozdělí mezi věřitele.
- Prodej nemovitostí – tohoto se využívá k vymáhání značně vysokých částek. Po provedení odhadu ceny nemovitosti nařídí soud její dražbu.⁴³

4.4.1 Součinnost třetích osob

V souvislosti s výkonem správy místních poplatků je nejčastěji vyžadována součinnost bank, které jsou povinny sdělovat na písemné vyžádání (VÝZVA k součinnosti třetích osob, která je přílohou č. IV.) správce poplatku čísla bankovních účtů, jejich vlastníky, stavy účtů a jejich pohyb, a to zásadně na výzvu, ze které je patrné, že se jedná o informace nutné v řízení podle zákona o správě daní a poplatků. To znamená, že orgán obce (obecní úřad) může požadovat zprávy o záležitostech klientů bank jinak chráněných bankovním tajemstvím.⁴⁴

Dále jsou k součinnosti vyzývány:

- orgány sociálního zabezpečení,

⁴² Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, § 73, odst. 3

⁴³ HEJDA, J., *Právo*, Vysoká škola ekonomická v Praze, fakulta managementu v Jindřichově Hradci, 2003, s. 41

⁴⁴ tamtéž, s. 64

- úřady práce,
- zdravotní pojišťovny.

Z praxe je ovšem známo, že VZP ČR tyto informace neposkytuje. Je vázána zákonem uloženou povinností mlčenlivosti dle ustanovení § 24 a 24a zákona č. 551/1191 Sb., o VZP ČR a ustanovení § 23 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. § 23 odst. 1 druhá věta zákona č. 592/1992 Sb., stanoví, že porušováním mlčenlivosti není vzájemné poskytování informací mezi správci daní z příjmů, zdravotního a sociálního pojištění. Zákonem uložená povinnost zachovávat mlčenlivost je prolomena pouze ve vztahu ke správcům daně z příjmů, což jsou především finanční úřady, nikoliv ve vztahu k ostatním správcům daně.

Správci poplatku jsou povinni o údajích získaných od třetích osob zachovávat mlčenlivost podle § 24 zákona o správě daní a poplatků.⁴⁵

4.5 Lhůty pro vyměření

Lhůty pro vyměření místního poplatku upravuje § 12 zákona o místních poplatcích. Toto ustanovení řeší prekluzivní lhůtu, jejímž uplynutím zaniká právo na vyměření nebo doměření poplatku, včetně povinnosti poplatkového subjektu poplatek zaplatit nebo odvést. Zaplacením poplatku po této lhůtě dochází ke vzniku přeplatku. Znamená to, že správce poplatku nemůže vydat platební výměr, jestliže uplynuly tři roky od konce kalendářního roku, ve kterém vznikla poplatková povinnost. Základní tříletou lhůtu může správce poplatku prodloužit, pokud učiní před jejím uplynutím úkon směřující k vyměření nebo doměření poplatku. Potom běží prekluzivní lhůta znovu od konce roku v němž byl poplatkový subjekt o úkonu zpraven. K obnovení prekluzivní lhůty může dojít i opakovaně, nejdéle však do deseti let od konce kalendářního roku, ve kterém poplatková povinnost vznikla.

Od prekluzivní úlohy je nutné odlišit promlčecí lhůty, které jsou obsahem § 70 zákona o správě daní a poplatků. Samotné promlčení na rozdíl od prekluze

⁴⁵ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 64

neznamená zánik práva poplatek vybrat, ale správce poplatku je povinen zaplacení poplatku požadovat tj. poplatek vymáhat jako kdyby k promlčení nedošlo. Obecná promlčecí lhůta je šestiletá. Tato lhůta počíná vždy běžet znovu po uplynutí kalendářního roku, ve kterém byl poplatník zpraven o úkonu správce poplatku zajišťujícího vybrání nebo vymožení poplatku. Nejdelší lhůta k vybírání poplatku je dvacetiletá.⁴⁶

4.6 Placení poplatků

Místní poplatky se platí v české měně. Při každé platbě je poplatkový subjekt povinen uvést, na jaký druh místního poplatku je určena. Správce poplatku je povinen přijmout platbu na ten poplatek, na který ho poplatkový dlužník určí.

Pokud platbu nelze identifikovat, je správcem poplatku přijata na účet nejasných plateb a poplatkový dlužník musí být vyzván, aby ve stanovené lhůtě oznámil, na který poplatek byla platba provedena. V opačném případě je správce poplatku oprávněn sám určit, na který poplatek bude platba zaevidována. O tomto postupu musí být poplatkový subjekt písemně zpraven – formou rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.

Způsoby placení jsou uvedeny v taxativním výčtu. Jiným způsobem, než zákon stanoví, nelze poplatky uhradit. Především je nelze uhradit např. naturálním plněním, což znamená, že nelze požadovat ani uznat plnění poplatníka ve formě úpravy veřejné zeleně, oprav místních komunikací. Za plnění poplatkové pohledávky nelze považovat ani výkon určité služby pro obec zdarma.

Místní poplatek je možné platit následujícími formami:

- bezhotovostním převodem z účtu – za den platby se považuje den, kdy bylo uskutečněno odepsání z účtu,
- v hotovosti – za den platby se považuje den, kdy byla hotovost převzata,
- přeplatkem na jiném poplatku.⁴⁷

⁴⁶ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi – 3. doplněné a aktualizované vydání*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 56

⁴⁷ JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, s. 97

4.7 Doručování

V poplatkovém řízení je nutné doručovat poplatkové písemnosti jejich adresátům s použitím doručenky s modrým pruhem. Znamená to, že odesílatel zvolil doplňkovou službu (dodání do vlastních rukou adresáta). Použitím předmětných obálek je umožněno, aby zásilku převzal kromě adresáta i zmocněnec adresáta, zákonný zástupce adresáta nebo zmocněnec zákonného zástupce adresáta.

Nový správní řád definuje tři způsoby doručování:

- správními orgány – písemnost doručuje sám správní orgán, který ji vyhotovil. V zákonech stanovených případech může písemnost doručit prostřednictvím obecního úřadu nebo jemu naroveň postavenému správnímu orgánu a dále také prostřednictvím policejního orgánu příslušného podle místa doručení. Je-li k řízení příslušný orgán obce, může písemnost doručit prostřednictvím obecní policie.
- prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.
- elektronicky – na požádání účastníka řízení a nevyklučuje-li to zákon nebo povaha věci. Zákon říká, že se elektronické doručování zvolí zejména, může-li to přispět k urychlení řízení.⁴⁸

Doručuje se v bytě, provozovně, kanceláři, kde se příjemce zdržuje. Písemnosti učené daňovému poradci se doručují v jeho kanceláři.

Pokud doručovatel nezastihne adresáta písemnosti, která mu má být doručena do vlastních rukou, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, tak doručovatel uloží písemnost v místě příslušné provozovně držitele poštovní licence nebo u obecního úřadu a příjemce o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si příjemce písemnost do patnácti dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za doručení, i když se příjemce o uložení nedozvěděl.

V případě, že příjemce odepře písemnost bezdůvodně přijmout, je doručena dnem, kdy bylo její přijetí odepřeno. Na to musí doručovatel příjemce upozornit.

Dokladem o doručení písemnosti příjemci je řádně vyplněná doručenka.

⁴⁸ ČERNÝ, P., DOHNAL, V., KORBEL, F., PROKOP, M., *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*, Linde Praha, Praha, 2006, s. 127

Příbram a místní poplatky

Město Příbram vybírá v současné době tyto místní poplatky

- poplatek ze psů,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Poplatek ze psů. Město odlišuje poplatníky podle jejich konkrétního trvalého místa bydliště, dle typu domu v němž bydlí.

Poplatník	Poplatek za 1. psa v Kč za rok	Poplatek za každého dalšího psa v Kč za rok
Poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodů	100,-	300,-
Poplatník s trvalým bydlištěm v rodinných domcích nebo okrajových částech města	200,-	500,-
Poplatník bydlící v bytě a právnické osoby	900,-	1 350,-

Úlevu lze přiznat držiteli psa po dobu tří kalendářních let pokud si nechá psa identifikovat mikročipem. Držitel, který si převzal psa z útulku zřízeného městem, je osvobozen po dobu jednoho roku ode dne převzetí. Od poplatku lze osvobodit držitele psa, kterým je osaměle žijící důchodce ve věku 65 let a staršího, za předpokladu, že je v bytě či nemovitosti hlášen sám. Osvobození se vztahuje pouze na prvního psa. V Příbrami se identifikace psů zajišťuje evidenční známkou či

mikročipem. Evidenční známku město pro lepší kontrolu opatřuje zářícím kolkem, který má každý rok jinou barvu.

Poplatek za užívání veřejného prostranství. Před započítáním užívání veřejného prostranství, je poplatník povinen požádat o vydání povolení k užívání odbor dopravy Městského úřadu Příbram a je povinen oznámit písemně na formuláři dobu, rozsah a způsob užívání veřejného prostranství. Poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství pro osobní potřeby dle kategorie činí od 2,- Kč do 10,- Kč za každý i započatý m² a každý i započatý den. Poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství k vyhrazení trvalého parkovacího místa je určen paušálem 1 500,- Kč za měsíc za jedno vozidlo do 1,5 t hmotnosti. Poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství k umístění zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí (např. houpačky, kolotoče, střelnice) činí:

- a) do 100 m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den 100,- Kč,
- b) do 500 m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den 300,- Kč,
- c) do 2 000 m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den 1 000,- Kč,
- d) do 5 000 m² užívaného veřejného prostranství a každý i započatý den 1 500,- Kč.

Poplatek ze vstupného. Město ve své vyhlášce člení sazby poplatku podle charakteru akce. Sazbu 5 % z úhrnné částky vybraného vstupného určilo město pro koncerty vážné, džezové, folklorní a country hudby a také pro cirkusová představení. Sazbu 10 % z úhrnné částky vybraného vstupného určilo město pro diskotéky, plesy, karnevaly, taneční zábavy, společenské večery s tancem, akce dlouhodobého charakteru a mimosoutěžní sportovní akce. Pro pořady erotického charakteru, striptýzy, pro prodejní nebo reklamní akce včetně prodejních výstav, a pro koncerty ostatní hudby město Příbram určilo nejvyšší sazbu a to 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Poplatník je povinen písemně oznámit správci poplatku termín konání kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, a to nejméně 5 dnů před jejím zahájením. Zároveň je poplatník povinen předložit správci poplatku k označení vstupenky s cenou, hodinou konání akce a jménem pořadatele.

Do pěti dnů po skončení akce je poplatník povinen předložit správci poplatku vyúčtování vstupného a zaplatit poplatek bez vyměření v téže lhůtě. Neprodané vstupenky předloží správci poplatku ke kontrole.

Poplatek z ubytovací kapacity. Město využívá maximální možnou sazbu tohoto poplatku tj. 4,- Kč za každé využití lůžko a den.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Zde město také využívá maximální výši tohoto poplatku a to 5 000,- Kč za tři měsíce.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Sazba je určena na částku 500,- Kč/rok (250,- Kč + 250,- Kč). U fyzických osob, které mají ve městě trvalý pobyt, se správce rozhodl snížit poplatek pro pátou a každou další osobu domácnosti na 50 %.

Závěr

Tato bakalářská práce popisuje část samosprávy a to na úrovni obce, jako jednotky územní samosprávy.

Cílem bakalářské práce byla analýza a syntéza místních poplatků. Město Příbram má každý místní poplatek samostatně upravený obecně závaznou vyhláškou. Od roku 2008 město Příbram samo vybírá poplatek za komunální odpad a k vymáhání nedoplatků z tohoto poplatku ještě nedošlo. Jinak město Příbram má uvědomělé občany, kteří včas a řádně platí místní poplatky.

LITERÁRNÍ ZDROJE

1. BALÍK, S., *Komunální politika-obce, aktéři a cíle místní politiky*, Grada Publishing, a.s., 2009, 250 s., ISBN 978-80-247-2908-4
2. ČERNÝ, P., DOHNAL, V., KORBEL, F., PROKOP, M., *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*, Linde Praha, a. s., 2006, 439 s., ISBN 80-7201-600-8
3. HEJDA, J., *Právo*, Vysoká škola evropská v Praze, Fakulta managementu v Jindřichově Hradci, 2003, 222 s., ISBN 80-245-0558-4
4. HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V., *Základy organizace veřejné správy v ČR*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2008, 234 s., ISBN 80-7380-096-3
5. JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Místní poplatky v praxi, 3. doplnění a aktualizované vydání*, Bova Polygon, 2004, 155 s., ISBN 80-7273-099-1
6. JIRÁSKOVÁ, Z., ŠNEBERKOVÁ, A., *Výkon správy místních poplatků ve vzorech rozhodnutí*, Bova Polygon, 2008, 118 s., ISBN 978-80-7273-147-3
7. KOUDELKA, Z., *Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované a přepracované vydání*, Linde Praha, 2008, 346 s., ISBN 978-80-7201-690-7
8. KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P., *Zákon o obcích (obecní zřízení) komentář*, Linde Praha, 2009, 486 s., ISBN 978-80-7201-760-7
9. *Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod*, Úplné znění, číslo 612, nakladatelství Sagit, a.s., 2007, 192 s., ISBN 978-80-7208-617-7
10. HENDRYCH, D. a kolektiv, *Správní právo, Obecná část*, 6. vydání Praha: C. H. Beck, 2006, 861 s., ISBN 80-7179-442-2

Právní předpisy

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.,

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Vzor výzvy k ohlášení poplatkové povinnosti
- II. Vzor platebního výměru
- III. Vzor výzvy k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě
- IV. Vzor výzvy k součinnosti třetích osob

PŘÍLOHY

Příloha I

ČÁST TŘETÍ – ŘÍZENÍ VÝMĚŘOVACÍ

§ 44 ZSDP

Vzor výzvy k ohlášení poplatkové povinnosti

Obecní (městský) úřad
odbor..... (popř. bez označení odboru)
.....
.....

Jméno a adresa příjemce: V dne.....
.....
.....

Č.j.
Vyřizuje:
Telefon:

VÝZVA k ohlášení poplatkové povinnosti

Obecní (městský) úřad v, jako správce místních poplatků, Vás v souladu s ustanovením § 44 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o správě daní a poplatků")

vyzývá

abyste písemně nebo ústně do protokolu sdělil dodnů ode dne doručení této výzvy následující údaje:
.....
.....

V případě, že této výzvě ve stanové lhůtě nevyhovíte, je správce místních poplatků oprávněn zjistit základ poplatku a stanovit poplatek podle pomůcek.

Poučení :

Proti této výzvě se nelze samostatně odvolat, ani uplatnit mimořádný opravný prostředek (§ 48 odst. 2 a § 56 odst. 3 zákona o správě daní).

otisk
úředního
razítka

.....
podpis pověřeného pracovníka správce místních poplatků
s uvedením jména, příjmení a funkce

§ 11 zákona o místních poplatcích a § 32 ZSDP

Vzor platebního výměru

Obecní (městský) úřad
odbor..... (popř. bez označení odboru)
.....
.....

Adresa příjemce: V dne.....
.....
.....

Č.j.
Vyřizuje:
Telefon:

**PLATEBNÍ VÝMĚR č.
na místní poplatek**

Podle ustanovení § 11 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a obecně závazné vyhlášky obce o místních poplatcích č. a v souladu se zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), Vám byl vyměřen místní poplatek (uvedt druh poplatku)
v částce Kč, slovy.....
(v případě vydání platebního výměru za více období je nutné vypsát každé období a odpovídající částku zvlášť a závěrem uvést celkovou výši poplatkové povinnosti).

Tuto částku zaplatte na účet obce č., který je veden u pobočky banky
konstantní symbolvariabilní symbol nejdéle do..... dnů
ode dne doručení tohoto platebního výměru.

Poučení:
Proti tomuto platebnímu výměru můžete podat odvolání písemně nebo ústně do protokolu u shora uvedeného správce místních poplatků ve lhůtě 30 dnů ode dne, který následuje po jeho doručení. Odvolání nemá odkladný účinek (§ 48 zákona o správě daní a poplatků).

otisk
úředního
razítka

.....
podpis pověřeného pracovníka správce místních poplatků
s uvedením jména, příjmení a funkce

§ 73 odst. 1 ZSDP

Vzor výzvy k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě

Obecní (městský) úřad
odbor (popř. bez označení odboru)
.....
.....

Jméno příjemce
.....
.....
.....

Č.j.
Vyřizuje:
Telefon:

V Ý Z V A
k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě

Obecní (městský) úřad v, jako správce místních poplatků, Vás v souladu s ustanovením § 73 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“),

v y z ý v á,

abyste v náhradní lhůtě do dnů po doručení této výzvy zaplatil na účet obce vedeného u pobočky banky č. konstantní symbol variabilní symbol nedoplatek, který Vám byl vyměřen platebním výměrem č.j. ze dne za období ve výši Kč.

Nevyhovíte-li této výzvě bude shora uvedený nedoplatek vymáhán v souladu s § 73 zákona o správě daní a poplatků daňovou exekucí.

Poučení:

Proti této výzvě lze podat písemně nebo ústně do protokolu u shora uvedeného správce místních poplatků odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení. Odvolání nemá odkladný účinek (§ 73 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků).

Otisk
úředního
razítka

.....
podpis pověřeného pracovníka správce místních poplatků
s uvedením jména, příjmení a funkce

_____ (označení správce daně)

Čj: _____

Vyřizuje: _____ č. dveří: _____

Telefon: _____ linka: _____

V _____ dne _____ 200 ____

Daňové identifikační číslo: _____

VÝZVA k součinnosti třetích osob

Podle § 34 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o správě daní a poplatků"), Vás vyzýváme, abyste nám dle Vámi vedené evidence osob a jejich majetku sdělili k _____

tyto údaje potřebné k vyměření a vymáhání daní:

Požadované údaje nám sdělte písemně nejpozději do _____ dnů ode dne doručení této výzvy.

Proti této výzvě se nelze samostatně odvolat ani uplatnit mimořádný opravný prostředek (§ 48 odst. 2 a § 56a odst. 3 zákona o správě daní a poplatků).

Nevyhovíte-li této výzvě ve výše stanovené lhůtě, může Vám být uložena pokuta podle § 37 zákona o správě daní a poplatků, a to opakovaně až do celkové výše 2 mil. Kč.

Pracovníci správce daně, jakož i třetí osoby, které jsou jakkoli zúčastněny na daňovém řízení, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o tom, co se při daňovém řízení nebo v souvislosti s ním dozvěděli, zejména o poměrech daňových subjektů jak osobních, tak i souvisejících s podnikáním (§ 24 zákona o správě daní a poplatků).

(podpis s uvedením jména, příjmení a funkce pověřeného pracovníka správce daně)

ABSTRAKT

DVOŘÁČKOVÁ, V., *Samostatná působnost obce, problematika místních poplatků a jejich vymáhání*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2010, 59 s., Vedoucí bakalářské práce JUDr. Jozef Bandžak.

Klíčová slova: místní poplatky, obec, poplatník, působnost, samostatná působnost obce, územní samospráva

Bakalářská práce popisuje územní samosprávu, samostatnou působnost obce – její působnost, pravomoce a orgány podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Dále popisují místní poplatky, vznik, druhy podle Zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích a také jejich vymáhání podle Zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

ABSTRACT

DVOŘÁČKOVÁ, V., *Separate jurisdiction of a municipality, the dilemma of local fees and exaction of duties*: Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2010, 59 pages. The head of bachelor thesis – JUDr. Jozef Bandžak.

Key words: local fees, municipality, taxpayer, action, separate of a municipality, municipal authorities

The Bachelor paper describes municipal authorities, separate jurisdiction of a municipality – its jurisdiction, competence and authorities according to the Act No. 128/2000 Coll., on municipalities. Next I describe local fees, inception, kinds according to the Act No. 565/1990 Coll., on local fees, as well exaction of duties according to the Act No. 337/1992 Coll., on tax administration and fees.